

Ayhan Gökhan

Gyerekkor

Tábor Ádámnak

Aki elsőként nézett oda, nem tudta, ahova néz, az erőszak helye, s aki ezt írja, tudja azt is, mára megszűnt épület, intézmény lenni, s vele megszűnt, aki nézte a majdan megszűntet, s aki ezt írja, hogy emlékezhet a megszűntet néző megszűntre, önmaga változatára, hova szűnt meg a figyelő, csodálkozó szem tulajdonosa, hogyan adható egy emlékezéshez hozzá, az a biztonságon kívüliség a jelen pillanat biztonságához, mi köti össze a kettőt, az ént és az ént, melyik az énebb, melyik a másikért felelősebb? Ki felel a történetekért, én, aki ezt [őt] írom, ő, akit írnak, felel értem?

Egy ház (szanatórium) erdejében

In memoriam Mirk Terézia

Ahogy akkoriban hívtam a dolgokat, mennyire egyezik azzal, ahogyan ma hívom? Melyik hívás a valós? Megszólította, aki ma nincs, nem egészen úgy van, mint akkoriban, a dolgok megszólításakor volt, és a ma megszólított, azóta változatlan dolgok mennyiben veszítettek megszólításuk, megszólíthatóságuk súlyából? Ki szólított meg, hívott valóságosabban? Egy ház (szanatórium) erdejében talált, kiterjedésében csekély vízgyűjtőmedence-szerű tárgyban felfedezett ebihal felett elfordított arc, és a ma az állatok felé fordított arc között mi a hasonlóság, a szem és az állatok figyelmissége, mint természetes közeg, önazonos birtoklás?

A San Michele-sziget gyereksírjai

„ki tudja, miért, miért nem?”
Kosztolányi Dezső

A sziget, mint egy mítosz, a tengerbe dobott kő meséje: víz nem fogadta be, víz kivetette, s ő szomorúságában megduzzadt, növényeket, a növények közt sírokat növesztett, hogy mert a tenger elutasította, küldje állandó üzeneteit az ég felé, és az ég adja meg a napfényt, maradjon bizonyíték, hogy befogadhatatlanságában: él. Ez a mítosz megmagyarázná, mi ez a feldúlt rendetlenség, a sírok közötti zsúfoltság, egy férfi beteszi a lábát közé, és nem tudja, hova lépjen, hova léphet, ne egy

sírt sértsen fel, sértsen meg. Sok a kép itt, ahol képnek nem volna szabad lennie. „Bambino” – olvasom, ez a látvány nem az én szememnek való, az én szemem nem fogadhatja be ezt a látványt, kivettem a szemem, meggyalázta a látványt a nézése, a nézése gyalázta meg a látványt, és a nézést eltörli a mozgás, a haladás boldogsága, a szemem mögött hagyott gyereksírok távolodásában a következő lépést fogadó új állomás: fa zöldje, lombja és sirálya.

Brodszkij és Sztravinszkij sírja

Két sírt keresünk, és szégyen, hogy összesen két sírt keresünk, minden sír megérdemelné a keresést, sajnálatosan, bűnbánóan az ember nem ismerhet mindenkit, nem keresheti fel az összes eltemetett embert egy temetőben. Brodszkij és Sztravinszkij sírja a kutakodás tárgya, s ez az elhúzódó kutakodás ad egy örökbecsű fényt örökre szóló tényként, azt a tévképzetet ajándékba, hogy a sírok és fák közt eltévedt két élő embert keressük, merre bújtak el, merre tévedtek el? Eltévedtek ebben a temetőben, és mi soha nem találjuk meg őket? Eltévedtek mindketten, és az elvesztésük, az eltévedésük óta a keresésükre fordított időben, hajszában annyi idő telt el, nem tehetünk semmit voltaképpen, két sírt találhatunk, két sír a bizonyosság, hogy éltek, eltévedtek, mi késtünk el, voltunk lassúak, adjunk hálát, hogy a két sír előkerült?

San Michele-sziget

In memoriam Kuti Vilmos

A személyiségből egy részlet, a személyiség emlékezettel vegyes oldalából egy ön-állósodott, szorongás, kétségbeesés által körbekerített leágazás? Személyiségünk ki van vetve a világba apró szigetek formájában, s egész életünk azok keresésével telik, egy-egy elveszett személyiségdarab kioltja a bennünk élő szorongást és kétségbeesést? Ráismerünk ezekben a képződményekben önmagunkra, az önmagunkban úszó szigetekre? Kiolvassuk belőlük önmagunk részeit, részleteit? A világban szétszórtan, soha egyben? Teljes megosztottságban, szigetenként oszlásban?

Arnold Böcklin: A holtak szigete

Ha a kulturálisan megfejtett világból elveszne a kulturális kód, a kultúra mint nyersanyag, hogyan tájékozódna, értelmeznék, nem találnám-e magam kiszolgáltatottan egy üres térben, lerövidülne-e az emlékezettel bejárható tér, pontosulna, mint, s nincs mint, kívül kerültem a metaforák tartományán, a festmények helyén elterülő

fehér folt tartománya közrezárta ország az enyém, a színek, az ábrák, a mitológiák száműzetésében, a „kép” elvesztésében, mi ábrázol mit, ki jelenít meg kit, keresem ehhez a temetőhöz a képeim, a hasonlataim, sír, homok, kő válaszol, a sirályok repülése a sziget felett, ez a temető egy temető, a legszörnyűbb ez, hogy egy temető a temetőjellel, a temetőségével megfelelt.

Barátság

„Hogy elveszítve, semmisülve
Örökre a paradicsom...”

Vajda János: *Gyermekkorom tájéka*

A barátság köldökszínörja nem a világegyetem távoli pontjához vezet, a barátság köldökszínörja a két félben megszületett, az évtizedek alatt kopást szenvedett, sérülésnek kitett mikroméretű világegyetek közti összeköttetés, s amikor az egyik fél a legvégtlenebb pillanatban elhagy vagy meghal, az egyik világegyetem rántja magával a másikat, egymásba pusztul bele a kettő, egymásban semmisül meg az egy.

